

REDACȚIA
Deák Ferencz-u. Nr. 20.

ABONAMENTUL
pentru Austro-Ungaria:
1 an ..... 20 cor.
6 luni ..... 10 cor.
3 luni ..... 5 cor.
1 luna ..... 2 cor.
Duminecă pe an 4 cor.
Comandă și străinătate pe an
40 franci.
—
scripse nu se înapoiază.

TRIBUNA

ADMINISTRAȚIA
Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 20.

INSERȚIUNILE:
de un șir garoad: prima dată 14
ban; a doua oară 12 ban; a treia
oară 8 b. de fiecare publicare.
Atât abonamentele, cât și inserți-
unile sunt a se plăti înainte în Arad.
—
Telefon pentru oră și comenzi
—
Scrisori neîncăcate nu se primesc

Supra limbei noastre.

Religiunea și limba, sunt cei mai prețioși factori care concurează la menținerea țărilor. Faptul că mai multe popoare pot avea aceeași religie, face ca să devie chiar cel mai important factor de coeziune socială, altfel zis cea puternică legătură socială dintre frații dintr-un popor. Dacă Românii s'au păstrat înaintea naționalitatea, dacă frânturile imperiului Românesc au găsit mijlocul de a se uni în mijlocul oceanului de țări străine, apoi această posibilitate a fost realizată de cât prin devotamentul și sacrificiul preoților noștri care ne-au păstrat cele două comori naționale: creștinismul și limba. Diplomația rusească — care în program absorbia tuturor elementelor ortodoxe, tendința ascunsă sub fătarniciile pretinse apărării a ortodoxismului — diplomația rusească așa de lacomă și aprigă, care a avut un fel de sabie a lui Damocles îndreptată asupra națiunii românești. În fața cuceririi lente a Rusiei neputând să ne apărăm cu puternica noastră armă de apărare, limba noastră, nu ne rămâne decât să opunem în fața ei dragostea Ruseștii, nobila noastră limbă. *Limba e deci pentru noi, fortul nostru suprem, fortul Românișmului.* Prevederile de restriște, de rezmeriță din tratatul nostru trecut ne am folosit de cât să ne salvăm de niște cetățui nu numai neînțeleși dar neatacabile; strămoșii trăiau ca

melcii: erau vremile bune, eșeau din munți, se deschirau în câmpie, venea urgia năvălirilor, intrau în munți, în găoacea din care nime nu-i mai putea scoate. Azi s'au schimbat vremurile: gospodăria noastră s'a întins în câmpii, a prins acolo rădăcinile puternice ale proprietăților de tot soiul; ușor de înțeles dar că nu ne mai putem refugia ca în vremile de demult în munți căci făcând-o am pierde rezultatul muncii și culturii noastre seculare.

Diferitele instituții sociale, construcțiile și așezămintele de tot soiul fiind însăși concretizarea activității noastre ca popor civilizat, nu putem renunța la ele fără a rupe firul vieții culturale, altfel zis, nu ne mai putem retrage ca odinioară în munți — afară doar de cazuri extreme. Cetățuia în care ne-am adăpostit altădată e prea mică azi pentru a ne întoarce în ea... Trebuie să ne apărăm deci cu alte mijloace, trebuie să găsim un scut mai larg și mai puternic, un fort care să ne adăpostească pe noi și gospodăria noastră... iar acest fort nu poate fi de cât limba.

Lucrul acesta e atât de adevărat încât putem constata la fie-care pas o legătură indestructibilă între vitalitatea noastră ca popor și gradul de propășire al limbei.

Așa de-o pildă: elementul românesc din Transilvania care grăește o limbă mult mai bogată și mai luminoasă ca cel din munții Pindului, e și mult mai trainic, mai

conștiut de sine și de menirea sa. În patria liberă nimic n'a zugrăvit mai bine tăria sau slăbiciunea vieții naționale de cât vitalitatea limbei: liberi, Românii au vorbit românește, sub fanarioșii grecești... Simptomul sigur al unei vieți de stat sănătoasă e limba națională stăpânind toată intelectualitatea țării.

În rezumat: focarul de naționalism e astăzi limba. Așa fiind lucrurile, chestiunea limbei românești trebuie să fie pentru noi *marea chestiune, chestiunea vitală, chestiunea de apărare personală și națională.*

De îndată însă ce recunoaștem limbei marea ei însemnătate, suntem ținuți a o aduce în discuție și anume privind-o din toate perspectivele, din cea istorică, din cea fonetică, din cea sintactică etc.

Articolul de față merită a lămurii tuturor importanța chestiunii limbei românești pentru noi, se înțelege dela sine că nu poate da amănuntelor dezvoltarea pe care o merită. Rostul său e doar acesta: să cheme luarea aminte a tuturor asupra primei condiții ce ni-se impune nouă Românilor ca un *sine qua non* al existenței, ca individualitate etnică, și aceasta a făcut-o

Prin urmare discuția e deschisă și n'avem de cât un dor: să fie rodnică și generală.

Curiozități.

Un cetitor sărguincios de gazete a făcut o curioasă pierdere în războiul ruso-japonez, și ajuns la rezultatul uimitor, că Japonezii au pierdut la Port-Arthur mai bine de 100.000 morți! Uimitor rezultat, constatând fiind că oștirea japoneză ce ține împresurată cetatea de mare, nu atinge numărul de 10.000 morți. Ear dacă ar fi să dai crezământ știrilor despre pierderile suferite în celelalte lupte, războiul de mult ar fi terminat, căci n'ar mai fi rămas decât să se bată; n'ar mai fi nici Ruși, dar nici mai fi nici Japonezi!

Mai ales pe la începutul războiului, gazetarii scriau mereu că în cutare, ba în cutare au căzut 10.000 miș. Tot numai 10.000, și adăda mai mulți sau mai puțin.

După multă bătăie de cap, un gazetar a găsit pe urmă de cheia acestei curiozități.

Știrile despre luptele dintre Ruși și Japonezi, corespondenții gazetelor din Europa le scriu de la China. În limba chineză 10.000 înseamnă *uan*. Poporul însă cuvântul *uan* îl folosește de câte ori vrea să semnaleze o mulțime mai mare, nehotărâtă. Pentru popor *uan* înseamnă să însemne 100, 200, 1000 cu un cuvânt: *uan mult*. Gazetarii europeni nu cunoșteau asta de înțeles al cuvântului, ci-l traduceau așa cum îl știau folosit în limba literară: 10.000.

Eată de ce cădeau la Port-Arthur tot mereu 10.000 de morți!

De multe-ori încetățenirea unei traduceri — greșite de altminteri — se face pe neștiute. E în dansul francez cadrul o figură ce-i zic românește „*frumosul damelor*” și „*simplul frumos*”. Numirea franceză e „*chaine des dames*”, lanțul damelor...

Cum am ajuns să facem din *chaine-lanț* — frumos? Cuvântul francez, înțeles de o minoritate disparentă, mai ales la noi aști de dincoace, samănă cu nemtescul *Schön*. Ambele se pronunță aproape în același chip. *Schön* înseamnă frumos, și așa din *chaine* am făcut *Schön* și apoi *frumos damelor*.

Tot cam așa o s'efectisera prin anii 70 ai veacului trecut, gazetarii italieni. Vaporul german *Freiherr von Stein* suferise naufragiu în apropierea țărmurilor Franței. Raportorii francezi depeșeau catastrofa asta gazetelor, și cum aveau obiceiul — rău — să traducă și numele (din *Kreuzzeitung*, spre pildă, făceau *Gazette de la Croix*), din *Stein* au făcut *Pierre*.

Gazetele din Italia reproducând știrea, la rândul lor traduc și ei numele, dar fiindcă *Pierre* francezește înseamnă *piatră*, și în același timp și *Petru*, ear *piatră* ca nume n'avea nici un înțeles, l'au tradus cu *Pietro*, ear o gazetă catolică l'a mai gratificat și cu epitetul de sfânt...

Așa a devenit *Freiherr von Stein* — *San Pietro, Sfântul Petru*.

Mania de-a traduce și de-a aplica la cuvinte străine regulele fonetice ale limbii proprii, o au și Englezii.

Cu prilejul conferinței dela Berlin (1878) când s'au regulat raporturile politice ale statelor din Balcan, ambasadorul Engliterii expri-

mase în ceva chestie mai importantă temerile sale. — Rezolvirea în sensul acesta ușor poate să devină un nou *chezos belai*.

Chezos belai?
N'a fost între diplomați unul care să fi înțeles cuvintele aceste pline de taină. Și ce voie să spună fiul lui Albion? *Casus belli*... dar îl cetise cum se ceteste englezește! e în loc de *a*, at în loc de *i*.

Și confrății noștri maghiari? Sunt nienumerate schimonosirile, — mai cu voie, mai fără vote, — ale numelor românești. Mai lunile trecute, din *Apostol Margarit*, apărătorul intereselor românești din Macedonia, făcuseră *Margarit Vajda*. Din *Rusalion* fac *Pinkösd*, din *Pasc* — *Husvet*.

Și nu e lucru rar, că spre pildă o ci ație ce-i sună lui *Rusalion Ivon*, umblă luni întregi din sat în sat și nu se poate imanua, pentru-că nicăiri nu pot să dea de — *Pinkösd János*.

Pe când însă motivele de care se conduc gazetarii francezi și italieni sunt de natură pur informativă, motivele gazetărilor maghiari sunt de natură de tot deosebită...

Tisza Pișta s'a pus acum să maghiarizeze numele comunelor, ear „au sunet străin”. Nu de mult se maghiarizase comuna șvabească din com. Baci: *Bresztovacz*.

În Maiu apăru în foaia oficioasă numirea nouă: *Szibereg*.

Șvabiil rămân încântați.
— Izt ham' mer a schöna Nama... Izt hasen mer nit Bresztovacz, izt hasen mer guat svabisch Silbereck. *Cronicar.*

Din Bihor.

I.

În timpul din urmă niște, prostituți ai condeiului așa porecliți socialiști au ridicat din nou atac contra P. S. Sale Episcopului Dr. Demetriu Radu, pe cuvântul, că pe lângă toate ordinațiunile ministeriale n'ar fi conces pășunatul în pădurile domeniului episcopesc, și că astfel, pe timpul secetei celei mari, ar fi lăsat să se pustiască vitele oamenilor împrăștiați pe teritoriul aceluia întins domeniu.

Față de aceste atacuri, ba adevărate injurături vrednice nu de oameni cari poartă peana, ci de cei ce bat potcoave la gura corturilor, voesc a da unele deslușiri cu date luate dela cancelaria dominiată din Beiuș, de unde se pot avea încă deslușiri și mai amănunțite.

Prostituții din cestiune, ca de regulă, mai mult ori mai puțin perciunați, ș'au făurit atacurile, cum înșiși au spus, pe baza unei scrisori publicate de un preot român, greco-oriental, din părțile Vascoului. Se știe însă că pădurile din părțile acele aparțin domeniului episcopesc român. cat. de Oradea-Mare și numai în măsură mică și în depărtare considerabilă domeniului episcopesc român. Prin urmare „tânguirile“, chiar dacă ar fi întemeiate, numai pe de departe, și numai în locul al doilea s'ar fi putut ridica în contra P. S. Sale Episcopului Radu.

Să privim însă drept în fața lucrurilor, spre a nu se crede, că voesc a ocoli cestiunea.

Concesiunea ministerială de sub întrebare s'a dat către comisiunile silvanale ale comitatelor administrative comitatense, iar nu către posesorii singuratici de păduri.

Prin aceea ministrul de agricultură, autorizează comisiunile silvanale, ca între marginile posibilității — a megengedhetőség határaig — după cererile posesorilor de păduri și pe baza opiniunilor date de inspectoratele silvanale regiști, sub durată secetei, să concedă folosirea pădurilor de sub opritură, pentru suplinirea lipsei de nutreț, prin pășunat, prin adunarea ierbei și prin facerea frunzarului, unde acesta ar fi în uz; dar bine înțeles, numai întru cât, prin toate aceste, nu s'ar periclitat conservarea pădurilor și manipularea rațională a acelor. Va să zică, ministrul a intenționat, precum și spune apriat, ajutorarea posibilă a oamenilor, fără de a se periclitat și păgubi pădurile și respective plantațiunile tinere, ordonate prin lege a se face și îngriji sub grele pedepse.

E bine, Episcopul Radu încă înainte de ieșirea acestei concesiuni ministeriale, în vederea secetei ce se începuse, a dat ordin organelor administrațiunii sale dominiiale, ca nimica din ceea-ce, între marginile legii înțelese cu bunăvoință, ar fi fost cu puțință a se face, să nu se cruce pentru ajutorarea poporului la pășunat. Ear după-ace a luat cunoștință din ziare despre aceea concesiune, Episcopul cu cuvinte și mai mari a repetat ordinul dat. Și astfel, ori unde i-s'a făcut cerere, și restricțiunile legii, precum și cele înscrise în ordinațiunea ministerială, a permis, a dat concesiune de pășunat în opritură. În chipul acesta peste 2000 de iugere catastrale din pădurile, dominiiale, ținute sub opritură, au fost slobozite pășunatului, bunăoară în hotarele comunelor. Șoim Remetea, Meziad, Fiziș, Lebești, Brădet etc. Acolo însă unde nici dispozițiunile legii, nici favorul concesiunii ministeriale n'au permis pășunatul, Episcopul, pe lângă toată bunăvoința ce ar fi avut-o, n'a putut împlini cererile oamenilor, căci s'ar fi expus nu numai la pedepsele cele aspre ale legii, ei ș'ar fi cauzat și pagube mari, prin nimicirea plantațiunilor tinere, cari nici de departe n'ar fi fost în proporție cu olosul ce l'ar fi avut oamenii din pășunat. Cu atât mai virtuos este a se ac-

centua aceasta, cu cât seceta în privința pășunatelor din aceste părți muntoase, n'a fost așa de aspră în urmări ca și jos la șesul pustelor.

Pentru-că la munte și mai virtuos prin prelucile pădurilor tot mereu au avut ce paște vitele. Un singur caz foarte deplorabil s'a ivit în comuna Cusiș, unde oamenii, amăgiți de niște agitatori, cari le-au spus că ministerul ar fi slobozit fără de nici o deosebire toate opriturile, fără de a face vre-o cerere, fără de a-și lua osteneala de a trimite și vitele mai mărunt sus la munte, unde aveau pășunat, cu dela sine putere le-au mână într'o plantațiune foarte tineră de pădure situată în hotarul comunei vecine și din trei sute de jugere de pădure au devastat și pustiit cu desăvârșire mai bine de jumătate. Pădurarii domini li dela început, și organele administrative îndată ce au fost avise, conform legii, înzădar i-au făcut atenți asupra urmărilor, căci ei tot n'au voit să înțeleagă; numai tactului deosebit desfășurat din partea ambelor acestor organe este a se mulțumi, că s'a putut încunjura vătura de sânge în aceea comună. Și totuși atunci când se vor croi pedepsele legale din partea forurilor judecătorești peste acești nen-rociți, poate că iarăși nu vor lipsi scriblerii, cari să atace pe Episcopul strămorat de o parte de asprimea legii silvanale, iar de alta de volnicia celor ce s'au lăsat cu atâta ușurință a cădea în mregele agitatorilor nemiloși.

Facerea frunzarului încă a conces-o Episcopul gratuit; dar oamenii nu s'au imbulzit a cere și a face așa ceva, nefiind obișnuiți cu adunarea unui astfel de nutreț, și poate și din motiv, că după ploile urmate apoi, au început a se întări speranțele întru ameliorarea pășunatelor numite de iarnă.

Scurt, cestiunea pășunatului în părțile aceste n'a fost așa de îngreunată prin secetă ca jos la șesuri, și apoi, unde numai s'a putut, s'a făcut totul spre ușurarea ei. Mai greu va fi la iarnă, căci fânul a fost puțin și din acest puțin pe alocurea oamenii, ademeniți de prețurile cele mari ce li-s'au oferit, au început a vinde din nutrețul lor. Dacă unii ca aceștia vor striga, că le pier vitele de foame, — după logica scriblerească iarăși domeniul va fi tras la răspundere.

Peste tot apoi scriitorul acestor riuduri, sub decursul destul de îndelungat al petrecerii sale la Stân de Vale, a avut ocaziune de a vedea și de a auzi cât de aproape se interesează Episcopul de soarta bieților oameni, cari alergau la el sau pe cari îl întâlneau în excursiunile sale prin munți.

Celora ce se plâneau, că li-a secăt izvoarele de pe pășunile ce le țineau, numai decât le permitea a merge cu vitele prin pădure până la alte izvoare, altora le spunea să țină vitele sus la munte până când numai va fi cu puțință, și să-și aducă din sat și vitele mărunt, ținând în pășunatele de acasă numai vacile cu lapte. Pe unii îi mângăia într'un chip pe alții în alt chip, agrăind și bune cuvinte lor îndreptându-le. Și aproape lacrimile mi-au dat când după ploii continue de mai multe zile l-am văzut împărțind pâine la o mulțime de oameni, cari se pogorau din munți plouați și amăriți în sufletele lor.

Ca să poți ajuta poporul, trebuie să-și simți durerile: și cine altul le-ar ști simți mai bine decât el, care sânge din sângele lui este, decât unul ca și acela din ale cărui buze, în momentul cel mai sârbătoresc al vieții sale, au ieșit însemnatele cuvinte, că întru ridicarea sa din rindurile umilite ale poporului românesc vede vitalitatea germenului, pe care bruma nu-l ofilește, înghețul nu-l poate omorî, un germen nobil, puternic și în stare a se desvolta cu mărire la lumina și căldura razelor binefăcătoare ale culturii creștinești.

Și că în adevăr și simte așa, dovadă este masa studenților prelungită, și ca întrecăt voui

spune, ceea-ee altcum numai din întâmplare cu greu am putut afla, că în anul acesta 25 tineri de pe la diferite școale se bucură a lui dărnicie, spre a se educa și spre a avea carte românească.

Din străinătate.

Cestia Cretei. În privința acțiunilor proiectate de principele George, comisar superior din Creta se comunica din Atena, în chestiunea anexării, principele ar fi să discute. Cererea pe care ar voi el să se ia în seze mai multor puteri n'ar avea ca scop să plecta anexarea a Cretei la Grecia, ci de refuz al acestei cereri, să propună mai multe puncte cari să îndrume de-o-camdată pe la rezolvirea definitivă a acestei cestiuni.

Se zice că propunerea sa va tinde la creșterea credințării administrațiunii Cretei regale și ca trupele internaționale să fie înlocuite prin trupe grecești.

Comisarul superior al Cretei s'ar fi opus astfel de opoziția cretană care nu primește o altă soluție a cestiunii decât completarea ei.

Principele a promis că își va da osteneala ca să obțină dela Puterile unirea plectă a insulei cu Grecia. Dar dacă dintr-o parte de ordin politic internațional scopul nu putea fi ajuns, el va stăru pentru rezoluție interimară a cestiunii în sensul de mai sus.

Din Macedonia. Dăm după ziarul „Le Ropéen“ ce ni-a sosit ieri următorul articol interesant cu privire la atitudinea Grecilor față de Aromâni.

Fără îndoială, că nu e nimeni, cât de puțin ar fi în curentul chestiunilor balcanice, care nu fi auzit vorbindu-se că Bulgarii din Macedonia sunt niște bandiți, că Cuțo-Vlahii tradători sau că toți au „o perfectă consenselenică“ sau un cult exclusiv grecesc sau că nu cizait. Nu mai puțin absurd devin înșirările cauzile grecești, din care ar rezeși o învoială întru feritoare la asasinarea Grecilor.

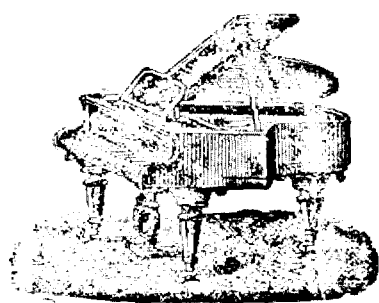
La înmormântarea Cuțo-Vlahului Hristu Dumata; Grecii au inventat fel de fel de minciuni pentru cauza lor prea compromisă. Altmintrelea aceste detalii mincinoase au fost desmintite de sora lui Hristu Dumata, Constanțina o curagioasă femeie.

Așa Grecii, ar fi spus, că Hristu Dumata ar fi lăsat cu limbă de moarte să fie îngropat în cimitirul grecesc pe când toți care au fost în momentul morții lui au auzit dorința sa stua de a fi îngropat printre Românii lui. Asemenea este fals, că cei doi frați ai lui Dumata ar fi cerut telegrafic că la moartea lui să officieze un preot grec.

La Moloviște, la Veles și peste tot Grecia se opun la toate înmormântările care nu sunt celebrate de preoții greci, preoții tot alții sălbatici ca și cei dela Monastir. Tot ei sunt sub tăcere incidentul dela Florina, unde au împiedicat prin focuri de pușcă și incendii construcțiunea școlii românești. Nu spun asemenea nimic referitor la propaganda grecească.

De asemenea nu spun, că tot preoții blestemă pe cei cari vorbesc limba românească peste toate ținuturile unde locuiesc Românii blestemă și ordonă.

La Monastir și Bayrova, emisarii greci obținut prin mai bacșisuri, nu de mult timp împiedicarea copiilor români de a frecventa școlile românești. Brutele ca să-și poată și

Faix Jaques

365 fabricant de piano

strada Batthyányi Nr. 35. acordare de piano

Recomandă atelierul său de piano bine asortat, primește ori ce lucru aparținător acestei branșe precum și

Are în deposit
PIANE

de primul rang fabricate în Viena patrie și fabricate propriu. pe care vinde cu garanță pe bani și pe prețuri de concurs

Inchiriare de piano cu lună

ajunge scopul, gonită din școală pe ino-
lele prin izbituri de pumni.

Sunt numai trei săptămâni dela serbarea
națională a bisericei comunale din Nicopole,
mitropolitul Ioachim al Pelagoniei, însoțit
de o două-zeci de haimanale grecești din
terorist, organizează cuvântări contra
românilor, anateiniza pe toți dintre Cuțovlahii
se declarau de Români pe care „un bun
trebuie să-l ocolească“. După ceremonia
dării apei (adică după terminarea slujbei),
sunt a trecut pe dinaintea casei lui Z. Bi-
presedintele comunității românești din
Nicopole. Fruntașul român se afla în pridvorul
împreună cu familia sa, când văzu pe
grec oprindu-se în mijlocul drumului,
temizându-i prin gesturi demne de fetișii
maș primitive.

Tot acest popă, în Dumineca Tomel după
cuvântare de o violență ne mai pomenită pen-
predică bisericească, a constrins pe băr-
și femeile care se aflau în biserică de a
un act ecleziastic prin care se declarau
ortodoksi și nu de catolici. Conținutul ace-
act este următorul:

„Noi subsemnații Eleno-Valahii de și vor-
românește și ne zic români, declarăm că
Grecii adevărați și în consecință rugăm
autoritățile competente de a lua măsură contra
ora care vin de propagă printre noi alte
decât afară de cele grecești“. Chiar și Al-
zeii și Bulgarii care se găseau în biserică
sunt constrinși a semna acest monstruos act
cu a putea eși afară, ignorând ca și Cuțov-
conținutul actului.

În general, un adevărat terorism pe care
scopii și preoții greci îl exercită asupra su-
lor macedonene și e cu adevărat timpul de
anunța mijloacele fanatice și inchiștorile
care patriarhatul ecumenic din Constanti-
face viața nesuferită ori căruia creștin
refuză să asculte orbește de biserică

— Circulari emanând dela Patriarh între-
masele fanatizate această intoleranță care
cauzele de căpetenie a neînțelegerilor și
turburărilor perpetue care domnesc în Ma-

Elenomania nu mai constă, ca până acum
sau trei ani, în a rosti cuvinte goale și a
un vag ideal imposibil, ci în a urmări cu
și birfiri josnice ori ce energie bulgărească
românească ce tinde a se manifesta.

Astfel nu mai vedem acum un Clemen-
de al cărui filelenism, nu e grec care să
se fălească, care să le mai susțină cauza în
momentul când ea tocmai perde terenul în
ropa. Și n'am mai auzit, în favoarea ei, nici
un singur cuvânt al lui Waldeck-Rousseau,
alt nume din care fileleniștii și-au făcut un
de apărare.

În chiar interesul economic al țării lor,
au altceva de făcut decât să se istovească
cadarnic, dacă nu nefaste intrigi, în conflicte
contrivite de biserică și de idiom. Au destule
tururi lăuntrice în care să-și cheltuiască exal-
lor națională atât de vie.

Să dovedească mai întâiu un regim grecesc
Grecia și Grecia însăși, este politicește și
stabilmente solid și atunci rolul lor va
să fie efectiv mai târziu când autonomia
daniel fiind în fine cucerită, extensiunea
liberă va oferi mai multe șanse
incercate a unor Greci.

Războiul ruso-japonez.

Am amintit, că Japonezii cu toată în-
zarea lor supraomenească n'au reușit
impresoare pe Kuropatkin, pe care însă
schimb l-au bătut, încât zdrobit în aproa-
mimic, și-a tirit oasele până la Mukden,
de altfel n'are de cuget să se opra-
ne fiind acest oraș de fel întărit, și
neputându-l o apărare mai eficace.
Japonezii de altcum acum nici nu urmăresc
înversunare pe fugari, fiind înșiși obosiți
cale afară în urma luptelor și atacu-
continue de mai mult ca două săptămâni.

Generalisimul Kuropatkin cum se ves-
tise alaltă-eri a designat ca loc de concen-
trare orașul *Tieling*; o telegramă de eri
din Londra însă anunță, că Kuropatkin se
va retrage până la Charbin, unde s'ar ba-
ricarda în tot chipul posibil.

Dela Port-Arthur vin earăși vești des-
pre o acțiune mai energică a Japonezilor
în contra fortăreței, care este mereu bom-
bardată.

Dăm aci următoarele depeșe mai im-
portante:

Londra, 9 Sept. Armata rusă se va con-
centra la *Tieling*, a cărui situațiune favorisează
rezistență lui Kuropatkin. Mukden este de ata-
re natură, că nu se poate menține lung timp. La
Petersburg se crede, că *Kuropatkin să va întări
în orașul Charbin*, care va servi ca nouă bază
a operațiunilor. Conform telegramelor sosite din
Mukden, armata rusă este concentrată la nord
de Mukden. La sud de Mukden la o distanță
de 27 kilometri s'au dat nouă lupte între arier-
garda rusească și trupele de urmărire ale Japo-
nezilor. La 7 Sept. armata lui Kuroki a stat la
43 klm, ear a lui Oku la 32 de calea ferată.

Londra, 9 Sept. Din Petersburg se anunță:
Armata rusă este concentrată la Mukden, arier-
garda ei se estinde pe un teritoriu aproape de 27
klm. și este în continu contact cu adversarul.
Luptele continuă.

Londra, 9 Sept. Corespondentul lui „Stan-
dard“ a prins vestea din Tokio, că operațiunile
lui Kuroki contra Rușilor continuă cu succes,
și că adversarul este rău strămtorat. Amănunte
nici corespondentul nu știe.

Petersburg, 9 Sept. Nici acum nu sunt sta-
bilitate perderile armatei ruse la Liaoyang, dar
rămâne ca sigur, că numărul celor căzuți și
vulnerați trece peste 30.000.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 10 Septembrie 1904

— **Aniversarea morții împărătesei
regine Elisabeta.** Azi, fiind aniversarea
morții împărătesei regine Elisabeta, un
parastas s'a servit în catedrală, la care a
azistat P. 3. Sa Episcopul *I. Papp* însoțit
de membrii Conzistorului.

— **Măria Sa prințul Carol despre graiul
românesc.** Multe lucruri bune și frumoase se
povestesc despre Măria Sa prințul Carol, lucruri
care ne umple sufletul de bucurie și de mari spe-
ranțe pentru viitor.

Dându-i-se creștere neașe românească, Mă-
ria Sa Prințul Carol își arată cu ori-ce prilej
dragostea către neamul românesc, către portul
poporului, graiul lui, cântecele lui, religia
lui, pentru-că toate îl farmecă: poporul prin bu-
nătatea și vitejia lui, portul prin frumusețea lui
răpitoare, graiul prin bărbăția și dulceața lui, cân-
tecele prin duișia lor, religia poporului — în care
însuși Măria Sa prințul Carol e botezat — prin cură-
țenia ei dumnezească!

Cum să nu văză cu drag ori-ce Român pe
Măria Sa Prințul Carol, care cu atâta duișie
scria la 24 Aprilie 1904 Augustei Sale Mătușe,
Maiestății Sale Reginei Elisabeta, despre graiul
românesc:

Limba cea mai dragăstoasă,
Cea mai dulce, mai frumoasă,
Limba care o iubesc
Cu tot focul sufletesc:
Este graiul românesc,
Graiul în care se găsesc
Doinele fermecătoare
Și de inimă răpitoare! etc.

Cu câtă putere isbucește în aceste dragă-
lașe versuri dragostea cea mare ce o are Măria
Sa prințul Carol pentru graiul românesc, cel mai
dulce, cel mai frumos și cel mai dragăstos din-
tre toate graiurile pământului!

Doinele cântate în acest dumnezeesc grai
i-au răpit sufletul Măriei Sale prințului Carol prin
puterea lor fermecătoare, i-au înlăntuit inima de

neamul românesc, pe care-l iubește tot cu dor și
cu foc, cum îl iubește și graiul și doinele!

Cum să nu vadă cu drag Românul pe Măria
Sa Prințul Carol, care din frageda-și vârstă își
cultivă mintea în graiul poporului român, își în-
cântă sufletul cu fermecătoarele doine ale popo-
rului, care n'au asemuire pe lume!

Să i-a pildă copii Românilor dela Măria Sa
prințul Carol, care ne-a arătat de cu vreme și ne
va arăta necontenit, că atunci când îl va veni rân-
dul să pună pe cap coroana de rege al Româ-
nilor, va face să răsune departe către Soare-răs-
sare și Soare-apune, către Mează zi și Mează-
noapte graiul dulce românesc, fermecând cu doi-
nele lui munții și văile, codrii și câmpiile care sus-
pină după ele, de când graiul și cântecele străinu-
lui le-au copleșit. („Amic. Tiner.“) *St. N. Bobancu.*

— **La Asociațiune.** Toți aceia cari doresc să
aibă bilete de călătorie cu preț redus la adu-
narea generală a „Asociațiunii“ care se va ținea
la 21 Septembrie și urm. în Timișoara, să se
adreseze „Asociațiunii“, în Sibiu sau la direc-
ția despărțământului căruia aparțin.

— **Dinstincția unui transilvănean.**
Domnul Ignat Mircea, licențiat în drept, u-
nul din proprietarii marelui local: Caru cu
bere al fraților Mircea, cum și antrepreno-
rul restaurantului gărei de nord din Bucu-
rești, a fost decorat cu Coroana României
în gradul de Cavalier.

— **Cununie.** Anunțăm cu osebă plăcere
cununia d-soarei Hortense *Miclea* din Arad cu
dl Dr. *Liviu Ghilețean* avocat în Mogoș, ce se
va celebra azi la ora 11^{1/2} în catedrala din Arad.
Felicitările poastre călduroase!

— **O observare corectă.** Primitim următo-
arele: În zilele de urma gazetele românești s'au
grăbit d'a publica numărul stipendiștilor funda-
țiunii Gojdu.

Sunt de părere că ziaristica noastră ar face
bine să publice și numele stipendiștilor pre-
cum și starea părinților ăstora, pentru că obștea
românească are dreptul ca în interesul fundațiunii
să censureze și să incunoștințeze reprezentanța
fundațiunii Gojdu, dacă unul s'au altul dintre sti-
pendiști se pare că nu merită ajutorul dat.

Avem casuri concrete domnule redactor, din
care se poate vedea că stipendii date la câți-va
tineri au fost cheltuieli pentru nimica, fiind acești
tineri oameni fără caracter, fără răsna pentru
studii și cu puțin foc de iubire pentru neamul lor.

Dacă reprezentanța, care conferă sti-
pendii, ar fi fost incunoștințată despre purtarea
ăstora, o sumă frumoasă ce s'ar fi salvat pentru
mai demni, pentru studenți săraci, însă sirguin-
cioși și cu o purtare neatacabilă.

Însă cu toate astea și reprezentanța numită
e inovată, pentru-că știut este că se dau stipendii
și la tineri, a căror părinți se bucură de o stare
materială frumoasă și cari ca funcționari mai
națli, ca protopopi, etc. cu o familie de tot mică,
sunt în stare a cheltui din a lor pentru crește-
rea copiilor.

O greșală mai este de amintit, adevărat modul
cum se compune reprezentanța fundațiunii Gojdu.
Oamenii cari trăesc în părți locuite în mare parte
de Români, cari zilnic vin în atingere cu popo-
rul nostru și cunosc năcazurile și lipsele na-
ției, poartă natural în sinul lor un interes cu mult
mai cald pentru cultura neamului decât aceia,
cari șed vecinic în centre străine. Un Serb s'au
Berlogia d. e., cari nici la Astra, nici la socie-
tatea pentru crearea unui fond de teatru, nici la
vr'o alta societate românească nu contribuie cu vr'un
ban, cari trăesc în capitala țării și abia vor
ținea o gazetă românească, nu se pot considera
ca oameni evalificați d'a reprezenta fundațiunea
Gojdu. Avem dignitari și fruntași și în provință,
și testamentul fericitului Gojdu nu amintește că
reprezentanții nebisericești să fie fruntași ro-
mâni din Budapesta... În viitor ar fi bine că
întregirea reprezentanței să se facă în sensul in-
dicat prin elemente cu inima caldă românească.
Publicistica noastră și în privința asta poate să
dea ajutorul dorit.

— † **Laurențiu Dolga**, un tiner de care
se legau legitime speranțe, abia numit de înv-
țător în Chitighaz de câte-va zile, a răposat în
Domnul, în urma unei suferințe de 3 zile, în
boala scarlatina.

Împărțind vii regrete pentru moartea lui
Laurențiu Dolga, trimitem familiei întristate
condoleanțele noastre sincere.

— **Arestarea unui nihilist.** Poliția din Paris a arestat pe nihilistul rus Atkineff sub bănuială de uneltiri primejdioase.

— **Succesorul lui Plehve.** Agenția Reuter află din Petersburg că senatorul Platonow a fost numit ministru de interne în locul ucisului Plehve.

— **Escadra Baltica trecută în revistă de Tar.** Împăratul și împărăteasa mamă, marii duci Mihail Alexandrovici, Alexa Alexandrovici, Alexandru Mihailovici și Marea ducesă Xenia s'au dus luni după amiază la Kronstadt și au vizitat crucișătorul „Oleg“ și apoi cuirasatul „Orel“.

Tarul a trecut pe bordul iacului imperial „Alexandrine“ în revistă, în raza portului, escadra Balticeii compusă din cuirasatele „Kniaz“, „Suvaroff“, „Borodino“, „Alexandru III“, „Navarin“, „Sissoi“, „Veliki“ și „Osliabia“, crucișătoarele „Svetlana“, „Aurora“, „Dimitri“, „Don-skoi“, „Almas“ și „Admiral Nakimov“.

Tarul și însoțitorii săi au fost primiți pre-tutindenți cu urale de echipagiile flotei.

— **Forța morală a beligeranților.** Orî cât de pasionat ruso-fil ar fi cineva și orî-cât ar urî Japonezii din cauza unei instinctive solidarității cu cei de o rasă, trebuie să recunoaștem în fața evenimentelor din Extremul-Orient, superioritatea morală a armatei japoneze asupra armatei rusești.

Toată lumea este uimită nu numai de eroismul soldatului japonez — căci și soldatul rus dă dovezi de un eroism egal — și de unitatea de direcție a șefilor, care în fața idealului patriotic renunță la ambițiile și vanitățile lor personale, gata să moară ca simpli soldați numai pentru a-și apăra patria, indiferent căruia dintre ei va reveni gloria.

În schimb cele ce se petrec între șefii armatei rusești sunt lucruri atât de scandaloase încât nu ar găsi nici un crezământ dacă nu ar fi măturisite de niște oameni atât de bine reputați și serioși cum sunt corespondenții marilor ziare europene, de pe câmpul de războiu.

A doua zi după groasnicul dezastru, în care a perit admiralul Makaroff, și în care era să-și găsească moartea marele duce Cyril. Paul Geffard, corespondentul ziarului „Matin“, spune că marele duce Boris cu amicii săi a petrecut într-o orgie monstră, cu exhibiții de femei nude. Marele Duce nu s'a sfîșit să introducă cochete în lagărul rusc, din care una, favorita lui, era spionă japoneză! (Judithă japonă! N. R.).

Când Kuropatkin observă lucrurile acestea drept răspuns Marele Duce, îl izbește cu sabia în nas.

Punctul culminant al scandalului îl atinge generalul Stackelberg. În bătaia dela Wafan-ku, acest general după-ce a comandat focul, nu a găsit nimic mai bun de făcut decât să o șteargă într'un vagon și să privească lupta dela distanță de 7 verste. Ceva mai mult. După înfrângere Stackelberg refuză de a primi pe oficerii răniți în trenul său, sub cuvânt, că colo ține o vacă care îl hrănește familia.

Kuropatkin l-a trimis la Petersburg, să-și justifice faptele, ear celor de colo, care simpatizează cu Alexiew, protejatul împărătesei mume a reușit să-l trimeată înapoi pe câmpul de luptă, pentru a-l umili pe generalisim.

Cu asemenea general, și într-o asemenea situație, nu Kuropatkin, dar nici Napoleon, nu ar putea birui pe Japonezi.

— **Un nou metal produs chimicește.** Ziarele italiene anunță că chimistul Travaglini din Specia ar fi reușit să producă chimicește un nou metal care posedă proprietățile aurului.

Chimistul, care numește acest metal „Radio“ a vîndut secretul unui grup de capitaliști belgieni, pentru suma de 6 milioane franci.

— **O baroneasă arsă.** Pe când baroneasa Maria Ujfalvy își făcea toaleta, mantaua ei de frizat, venind în contact cu flacăra unui bec de gaz, luă foc și baroneasa a ars.

Toate ajutoarele date au fost inutile; nenorocita baroneasă a succumbat în dureri îngrozitoare.

— **Un ziar japonez contra Germanilor.** Ziarul japonez „Jiji Simpo“ care apare în Yokohama, al cărui prim redactor e și corespondent al ziarului „Standard“ din Londra, și care ziar a fost întrebuit de Bennet Burleigh, corespondentul de război al zisului ziar londonez, contra

Rusiei a publicat de curînd și un articol în con-Germaniei. Se presupune, că e inspirat de oamenii aceluiasi ziar și că se vor publica și alte articole ostile Germaniei.

Articolul în chestiune sună astfel:

„Este o iceial Germaniei de a avea o atitudine îndoiasă în chestiunile internaționale și apoi să tragă folos din împrejurări.

E prin urmare ciudat, că Germania a luat o atitudine strict neutră în începutul războiului și mai ciudat, este că atitudinea sa părtinitoare față de dușmanul nostru produce mulțumire chiar în sinul poporului ei.

Astfel fiind lucrurile trebuie să ne îndoim de sinceritatea dorinței germane ca, terenul războiului actual să fie cât se poate mai limitat. Dacă se naște în Japonia un alt sentiment decât acela de prietenie pentru Germania, atunci vina o are Germania. Fie însă cum va fi; e însă o rătăcire curioasă, cea de a face serviciul amical al unei puteri europene zdrobite și în declin și a-și înstrăina o putere amicală care se înalță în extremul Orient unde ai interese crescînde de asigurat și de sprijinit.

— **Pentru un loc în tramvai.** Din Marsilia se anunță că între două grupe de derbedei a fost o luptă cu revolverele și cu cuțitele în urma unei dispute pentru ocupare de locuri în tramvai.

Două înși au fost uciși și mai mulți răniți. Un pasager din tramvai a fost rănit de moarte.

— **Marșul lui Rákoczi la o serbare românească.** S'a întemplat și asta. Preotul gr.-cat.-rom. din Erkenéz *Clintocu* János este cumintele, din glava căruia a ieșit minunata idee. Eată ce ce-tim în ziarele maghiare: Serbătoare frumoasă au serbat credincioșii bisericii gr. cat. rom. din Erkenéz. Pe noua și pompoasă biserică, acum au așezat crucea. De față era inteligență întreagă a ținutului. La amiază, protopopul din Leta mare a sfințit crucea, rostind o prea frumoasă cuvîntare și actul acesta a fost însoțit de un moment, plăcut ori cărei inimă maghiare, ce a produs mare însuflețire în șirele publicului.

Pe când se urca crucea — continuă ziarele maghiare — tariful de țiganî intonase *imnul lui Rákoczi*, și admirabilul cântec al gloriosului principe a fost aplaudat cu frenezie de public, care pe urmă cu capetele descoperite a cântat „*Kö-sut-nóta*“. Principalul merit al arangării acestei înălțătoare serbări îl revine preotului rom gr. cat. *Clintocu* János care etc. etc. Brava ție, *Clintocu* János, care ai căutat să 'ntreci pe toți nemernicii de pîn' acum ai nației. Ți-a succes.

— **Congresul panceltic, care se întrunește la fie-care trei ani, și-a deschis ședințele la Carnavon în țara Galles (Anglii).**

Au luat parte la acest congres delegați irlandezi, galesi, scoțieni, bretoni.

Congresul a fost presidat de lordul Castletown.

— **Regina Olandiei de 24 ani.** La 31 August st. n. regina Olandiei și-a celdbrata 24-a aniversare a nașterii sale.

După un obicei care tinde a se generaliza, la 31 August a fost și serbarea copiilor: aproape pretutindenți comunele și comitatele particulare organizează pentru copii școalelor serbări, excursiuni sau diferite distracțiuni, pe cari de data aceasta ploaia le-a turburat puțin. Mai mult de 4000 copii au luat parte la serbările date pentru ei la Apeldoorn, unde familia regală a făcut o scurtă vizită.

— **Saint James Gazette** anunță că Asociația pentru arbitrajul internațional din Londra face pregătiri în vederea unei vizite la Berlin, în Aprilie viitor, a personalităților engleze aparținînd mai cu seamă lumii financiare și celei comerciale.

O delegație germană va vizita în urmă Anglia.

Aceste demersuri vor avea de scop de a înlesni o apropiere între cele două țări.

— **O comparație.** „*Voss. Zeit*“ compară bătaia dela Liaojang cu cea dela Sedan pe care o întrece, dacă se consideră numărul luptătorilor.

Cu cât războiul ține mai mult, cu atât se vede cât de greșite erau prevederile Europei asupra forțelor militare ale Japoniei, cât de departe de adevăr erau.

Războiul ruso-japonez cu enormele lui sacrificii de vieți omenești și cu mari pagube ma-

teriale va contribui să ție pe Europa depe de ororile războiului.

— **Principesa Luisa de Coburg la Paris.** S'a dat de urma părechei fugare atât de nepotrivită. Principesa Luisa și cavalerul ei se află de presă în Paris, atîta este sigur, dar cuibul, unde se lează nu este cunoscut. Să tem să-l descopăr din cauză că nu știu încă ce atitudine va lua principele Filip de Coburg, care până acum arătat foarte nepăsător, ca și când i-ar fi fost bine, că a scăpat de o povară, care îi arăta de gât. Fugarii de alt-cum nu locuiesc la Paris (ce naivă mascare a amorului lor impropriu și deosebit: Louisa cu doamna Stöger, ear și ea s'ich cu amicii (mai bine zis: complicii) se mai la masă sunt împreună toți. Principesa este foarte tăcută și serioasă. În Paris va sosi în rînd avocatul Dr. Stimmer din Viena, care va comunica principesei intențiunea soțului ei de Coburg așteaptă cu nerăbdare începerea negociațiilor.

Raportorul lui „*Zeit*“ comunică ziarului două interviuri: unul cu principesa, altul cu madame Stöger. Principesa sosind într-o seară ziu acasă, a primit pe ziarist, căruia i-a dat unele declarațiuni. După spusele ziaristului principesa are dispozițiunea sufletească bună; ochii ei se vede că în timpul din urmă a fost mult. Principesa, zice ziaristul, trada oarecără timiditate, vorbia împedecată, dar la întrebări premeditate, icî-colea lansînd câte-un cuvîntenic. A vorbit apoi despre timpul, în care trăiește în sanatoriu supravegheată de Dr. Pierson. Nu i-a zis medicul, cum mărturisește principesa: *unica boală a Alt. Voastre este contele (Mattsich)*. Și domnișoara Gebauer mi-a spus-o în — a povestit Luisa, — *că sunt sîndtoasă, și că putea fi liberă, dacă n'ar fi contele*. Doctorul Pierson a fost destul de sincer să-mi spună, că e imposibil să fiu liberă, deoarece-ce principesa are mare putere.

Principesa mai departe a vorbit și de întreținerea ei la Koswig. Mîncările ce i se serveau înainte, erau de tot rele și așa de tratate cu ea, ca și când ar fi voit cel din urmă să aibă pretext pentru a vesti că e nebuzească multe ori me plîngeam camerierei mele Olga: *ispășit greșelele mele!* Nici nu aș fi putut suferi lung timp această viață și acest tratament, nu mi-ar fi întărit inima acel scop, ca să pot desc în fața lumii nevinovăția contelui. Din cauza mea a suferit el și numai eu pot spune, că eu om cinstit, eu știu mai bine, că este cu deosebită șire nevinovat. Gura mea însă a fost astupată prin internarea în sanatoriu. *Nu amorul a fost cauza, ci faptulul meu, că m'am eliberat, ca să pot trăi în libertate onoarea unui om terfelit.*

Principesa a rostit aceste cuvinte printr-o mișcătură și după o mică pauză de emoție a continuat:

— *Sper, că lumea mă va ierta, căci eu n'am făcut alta, decât ceea-ce este permis unei cerșitor: mi-am mîntuit libertatea personală.*

După aceste cuvinte principesa s'a ridicat un pic. După aceea a spus, că mult timp a sedusă și înșalăta de cătră cel din jurul ei, și bindu-i de rău de conte, numai ca să o înșelă neze de cătră el, și numai după ce a cedit contelui Mattasich, s'a convins că neadeveruri a spus.

Principesa spune una alta și despre contorul ei dr. *Feistmantel*, care nici nu se întrebă de ea; un an de zile nici nu l-a văzut, și la epistolele ei nu i-a răspuns.

Pentru a caracteriza felul, cum au vorbit o înstrăineze de exlocotenentul Mattasich, trimis din toate părțile ilustrate false, ca și ele ar deriva dela Mattasich, pentru a face să creadă principesa că cavalerul ei își petrece viața fără să aibă habar de suferințele ei. Numai după când reuși să fug, zisă principesa, m'am convins că toate ilustratele au fost falsificate.

Serviciul de „damă de onoare“ îl înșelă nește acum Madame Stöger, femeia, care e însoțit pe principesa în „călătorie“ ei prin Paris. Ea este o damă de tot simplă, și nu poate zice că este frumoasă, dar este foarte entuziasmată de principesă, pentru care și-ar da sufletul.

— Sunt gata să mor ori și când principesa — zice mereu doamna Stöger.

Mattasich în fie-care zi locuiește în altă parte povestește doamna Stöger. De-o comandă ea interesează de sine și de revisiunea procesului său, și luptă pentru libertatea principesei.

Despre fugă Mme Stöger spune următoarele: Din am piecat pe automobil la Paris, pe drum două ori ni s'a stricat mașina; odată la Magburg și altă dată la Braunschweig. Automobilul dres în ambele locuri și astfel la Hildensunde ne-am pus pe accelerat, cu care am ajuns la Paris.

Pe tren conductorul a recunoscut în membru societății pe fugarii curențați, dar n'a zis nimic, ci a tractat-o foarte curtenos. Principesa și mama Stöger au luat cupeu separat de durându-l, ușa din afară. S'au temut că poartă ceva peste ele și de aceea s'au desbrăcat, să nu fie silite să părăsească trenul.

Principesa s'a purtat în tot timpul călătoriei foarte liniștit și de câte ori se întâmpla un accident principesa îmbrăbăta societatea cu cuvintele: *Numai curată băieți, nu desperați!*

Mattasich era preocupat de ideea eliberării sale amante înainte de ce s'ar fi pus să accepte acest plan, a voit să se convingă, dacă principesa voește să fie eliberată. Din motivul că căuta exlocotenentul să furișeze principesei o pistolă. În care i-a pus întrebarea de mai sus. Răspunsul acesta sună din cuvânt în cuvânt:

Berlin, Duminică 26 Martie 1904. Ceva treabă să se întâmple!

Trebue să vorbesc cu tine! În Paris se preface o mare mișcare în favorul tău, drept care avem lipsă să știm, dacă voești să fi liberă.

Te rog, răspunde-mi deloc ce voești — să fi liberă — să fi eliberată?

Te rog, scrie amenunțit.

Cum te afli?

Te rog, fi cu mare băgare de seama și în legăturile.

Adio! — Acum și pururea

vechiul

Mattasich Géza.

În urma acestei epistole a primit Mattasich răspunsul, din care a putut înțelege mai pe susori-ce înțoaială, că principesa are încredere în el și că voește să scape cu ori ce preț din mâna doctorului Pierson.

— Un fanatic aderent al lui Roosevelt. Valori eutropitoare aruncă mișcarea alege-rea de president al Statelor-Unite, și ce aderenți Roosevelt printre Negrii, dovedește următorul interesant și original. Un Negru politician din Louisiana s'a prins în 5 dolari oferindu-și în schimb să ia sa, dacă perde parola, că din urnă nu va eșii câștigător cu ori-ce preț Roosevelt actualul președinte al republicii nord-americane. Acest politician a publicat următoarea declarațiune: Sănătatea celor-ce cetesc aceste șire! Declar, că eu, *Pates* mă oblig eu sănătatea corporală și intelectuală a mea că dacă candidatul democrației Teodor Roosevelt nu va izbuti la alegerea de president al republicii, zece zile după acest act să scrie *voit sări de pe podul D'Eads în Mississippi*. Yankeilor negrești, că le va plăcea această declarațiune originală în felul ei. Dar sigur este și că, că mai mare prindere ca aceasta nu s'a făcut cu ocaziunea acestui eveniment.

P. T. Am onoare a vă avisa, ca în Becicherecul mare (Nagy becskerek) Strada Gimnaziei Nr. 473/6 mi-am deschis cancelaria advocatului. Cu toată stima dr. *Dimitrie Ghiroiu* adresat.

— Un antigrevist radical. O depeșă din New York anunță: Un anume Graham, proprietarul unor fabrici ferestre cu vapor, și-a aruncat fabricile în aer cu dinamită, distrugându-le.

Dănsul a declarat că a preferat să nu mai lucreze în fabrică de cât să mai primească a i-se imputa condițiunii de lucru de către lucrători.

— Un monstru. Femea Lina Iliescu, sora lui Mihailache Iliescu din București a dat naștere unui copil de sex feminin, care în loc de mas are o mică peliță care atârna în jos și în loc de gură, un mic orificiu, de mărimea unei alună. După câte-va ore de traiu, acest monstru a murit.

Recomandăm în bine-voitoarea atențiune a publicului biuroul de zidire al d-lor Cioban și al d-lor măestrii zidari diplomați (strada Deák-Fenyő Nr. 34.) care primește tot felul de lucrări aparținătoare branșei dumealor.

— Recomandăm în deosebită atențiune a publicului românesc prăvălia și atelierul dlui

Hartmann Pál (Boros Béni-tér nr. 161 em. 14) de porțelan și maiolica. Aci se primesc colorări și pictare de vase de porțelan și maiolica după dorința. Aci se pot căpăta tot felul de vase de prânz, de dejun, de teă etc.

— Atragem atențiunea binevoitoare a p. t. public de dame asupra inseratului dlui *Hauer Lajos* farmacist în ARAD (Pécskai-út).

Recomandăm spre binevoitoarea atențiune a st. nostri cetitori inserția de mai jos a dlui *Pollák Sándor*.

Dare de seamă.

Se vede, că marele public românesc n'a rămas indiferent la strigătul de durere a celor 270 suflete remase pe străde din comuna Gherbovești — în urma cunoscutului foc înfiorător.

Avem firma convingere, că aceste ajutoare nu vor înceta, ci și pe viitor vor încurge, mai ales în considerarea miseriei cele mari, la care au ajuns acești nenorociți.

Drept aceea reînnoim apelul, rugând, că cei cari n'au contribuit încă se grăbiască cu obolul lor.

În numărul „Tribunei“ din 12/15 August am publicat o parte din numele celor maritimosi, și s'a constatat atunci suma de cor. 287.88. De atunci încoace au contribuit următorii: Danilă Voin, econom Șopot-Vechi 1 cor., Matei Baba, brutar Bozovics 20 cor., Damaschin Goga, econom Gerbovești 30 fil., Schauer Lipot, voiaj Timișoara 2 cor., Dr. Laurențiu Pop, avocat Abrud 10 cor., Lazar Orth, prim codrean Șopot-Vechi 1 cor., Móricz Scheinberger, comerciant Orșova 20 cor., Pasile Puia, econom Bania 40 fil., Micșa Mutila, econom Gerbovești 60 fil., Vasile Lopotița, comerciant, Gerbovești 5 cor., preotul militar Iosif Serafiu, Bosnia 20 cor., V. Tieranu, Căvâran 8 cor., Lazar H. Barbu, Lugoj 2 cor., Roza Dragoș, Lugoj 2 cor., Ios. H. Barbu, Lugoj 5 cor., Bujor și Florica, 10 cor., Dr. I. Maior, medic Lugoj 60 cor., „Chioreana“, Șomeca-Mare 15 cor., „Arieșana“, Turda 20 cor., „Corvineana“, Hunedoara 20 cor., „Lipovana“, Lipova 50 cor., „Oraviceana“, Oravița 50 cor., Voicu Hamsea, protopop Lipova 5 cor., Petru Pop, Lipova 2 cor., Dr. G. Popescu, avocat Lipova 2 cor., Ioan Cimponeriu, preot Lipova 1 cor., Ioan Becicherian, Lipova 1.20 cor., C. Missits, Lipova 5 cor., Aurel Saviciu, Lipova, 2 cor., G. Saviciu, Lipova 5 cor., G. Marienescu, angajat Lipova 1 cor., Florian Roner, preot Lipova 1 cor., Dr. V. Morariu, Maria-Radna 1 cor., Cornel Bem, 1 cor., Zacharie Peica, Lipova, din venitul unei petreceri a tinerimei române de acolo 10 cor., „Iulia“, Alba-Iulia 20 cor., adică suma cor. 379.50, care cu mulțumită se cvitează. Total până acum cor. 667.38.

Gerbovești, la 6.9 1904.

Ioan Ienchi,
comerciant.

Nicolae Novocovici,
preot.

Nicolae Bololot,
jude comunal.

Nicolae Bololot,
investitor.

Ioan George,
econom.

Felurimă.

O întâmplare cu un șarpe sunător. Dintre toate animalele, vederea reptilelor, produce asupra omului o aversiune și o mare frică. Aceasta să explică lesne, fiind-că între aceste animale se găsesc multe otrăvitoare, a căror mușcătură produce omului moarte.

Dar dintre toate aceste reptile șerpii sunt cei mai de temut. Astfel cel mai periculos este șarpele sunător sau (Crotalus horridus) din Brasilia în America. El este cu drept cuvânt spaima tuturor ființelor, căci mușcătura lui produce în puține ore chiar în puține minute o moarte aproape sigură. Crotalul are lungimea de vr'o 2 metri și grosimea brațului. La capătul cozii are mai multe inele tari, cornoase și când șarpele să tîrește, inelele lovindu-se de pământ dau un sunet particular, prin care prevedința binefăcătoare dă de știre dela distanță apropierea acestui îngrozitor duș-

man. Toate animalele când aud acest sunet, dau fuga și se ascund, care unde poate.

Eată ce s'a întâmplat unui European c'un astfel de șarpe.

Într'o zi — ne spune Europeanul — mă plimbam singur, însoțit numai de un câine al meu de vânătoare în Brasilia, pe lângă râul Amazon, când deodată mă pomenesc, că câinele meu începe a lătra într'un mod cu totul particular, tot atunci aud și un țîștit de șarpe. Mă uit și văd în apropiere de vr'o 30 pași un șarpe sunător culcat lângă un trunchiu de arbore doborât. În primul moment m'am speriat foarte tare și am rămas incremenit, însă aducându-mi aminte că acest animal primejdios se află numai la 30 pași încât nu mă poate mușca fără veste și știind că nu e obiceiul său a goni victima sa, am rămas liniștit, iau pușca încărcată, ce o aveam la umăr punându-mă în poziție de a-l ochi, căci rar să întâmplă unu om să aibă ocaziune a-l observa într'o astfel de poziție.

Șarpele zăcea întins pe pământ. Din timp în timp scoatea sunete bătându-și coada de pământ, pe când ochii lui erau atinșiți la mine. Acum am îndrăznit să fac ca la 10 pași spre șarpe. Câinele meu începu a lătra mai tare, par'că ar fi vrut a mă încredința că mă expui unu mare pericol. Șarpele par'că de frică și-a îndoit corpul în formă de arc, bătea tare cu coada de pământ și m'î arunca priviri mai fixe, mai îngrozitoare. Atunci arunca o peatră în apropierea lui. Șarpele văzând, că să pregătește pentru dănsul o luptă serioasă, ridică capul la o mare înălțime întocmai ca și când ar fi gata de luptă. Mă apropiam încă câțiva pași, așa că distanța între mine și el numai era decât de vr'o 10 pași. Șarpele încetă de a suna, rămânând cu totul liniștit, ținând capul sus și în poziție de a mă surprinde și a se arunca într'un moment de neatențiune. Nu pot descrie uitătura lui cea cruntă asupra mea în timpul acesta. Ochii săi străluceau de un foc infernal și cu o furie îngrozitoare țintii spre mine, m'au pătruns într'atata, încât am rămas câte-va momente incapabil de a mă mișca, întocmai ca un paralizat. Atunci am înțeles, că este adevărat, când se zice, că animalele victime ale acestui șarpe sunt incremenite și prin uitătura lui nu mai pot fugi și devin pradă lui.

În tot acest timp câinele meu rămase culcat la picioarele mele urlând și tremurând cu tot corpul său. Vredn a mă folosi de această rară ocaziune, am început a asmuța câinele asupra șarpelui, dar câinele din instinct n'a vrut să se miște și să'l atace. Văzând aceasta m'am hotărât să jertfesc câinele — care și așa era bătrân și nu mă mai puteam servi de el — l'am luat și l'am aruncat spre șarpe la o distanță de v'un picior. Șarpele se retrage, sună din coada și imediat își desfășură o parte din corpul lui, să aruncă asupra cânelui și'l mușcă la un picior, apoi să retrage din nou, încolăcindu-și corpul. Toate aceste mișcări, înaintări și retrageri, n'au ținut nici un minut și cu înțeleală unei săgeți înainta și să retragea. Atunci am tras cu pușcă drept asupra lui, alicele iau intrat în cap și după un minut era mort. Am văzut atunci, că e adevărat ceea-ce să spune despre crotal, că moartea lui este grabnică, în contrarietate cu viața tenace a șerpilor din climatele noastre, a căror bucăți tăiate se mișcă încă mult timp după ce l'a omorât cineva. Câinele, după 30 minute, era mort și umflat ca toba.

Bibliografii.

A apărut:

Manual de limba germană întocmit de Dr. Constantin Lacea prof. Partea I. și II. Editura Librăriei Ciuren, Brassó(?) 1904 Pețul 1 cor. 80 b.

Calendar pe anul dela Christos 1905. Anul XXVI. Prețul unu exemplar 40 fileri. Arad, editura și tiparul tipografiei diecesei gr.-or. române. Calendarul are următorul conținut: Cronologia pe anul 1905. Sărbători și alte zile schimbăcioase. Posturile. Sărbători școlare. Astronomie.

Partea calendaristică: Cele 12 luni cu rubrica calendarului gregorian între pagini foite destinate pentru diferite însemnări. Genealogia casei domnitoare, genealogia domnitorilor străini și exotici. Sematismul mitropoliei gr.-or. române din Un-

garia și Transilvania. Taxele postale și pentru telegrafie. *Partea literară.* Moise Nicoară (studiu biografic cu portret). Tamăița (legendă) de Maria Cioban. Socialismul (dialog) de I. Groșorean. Eroul dela Königgrätz de St. O. Iosif. Sentențe asupra virtuții. Căpitanul Romano (V. Alexandri). Un mijloc de înaintare de Nic. Bușcaiu. Casa națională din Arad (ilustrațiune). Patronul țiganului (Th. D. Speranță). Un capitol despre lene și superstiție de G. Coșbuc. Mândro, mândro, vrei nu vrei poezie de Mih. Eminescu. Vulcanul legendă din popor de Maria Cioban. Minerva (Zeița științelor), poezie de Nicu Stejărel. Dați creștere fetițelor voastre. O. T. Baba n'aude, dar potrivește de Elena D. O. Sevastos. Lupul și Titirez, Basn pentru copil de Th. D. Speranță. Poesii populare. Economie. (Despre Lucernă; Creșterea rîmătorilor; Albinele) Sfaturii economice. Felurimii. (Tăranul destept; Un maritor bun; om căruia îi plouă aur din cap; O țară fără închisori; Regele și cerșitorul; Impăratul și pielarul). Glume (feștanie țigănească; țiganul și ciobanul, Moțul și pânea cea albă; țiganul bolnav; țiganul cu inelul; între prietini, la cărciumă; păcălă și Sasul; un recept; De ce? Asta-i și mai rău). Chicituri și chiuituri. Inserțiuni și reclame.

Editor-proprietar: George Nichin
Redactor responsabil: Ioan Russu-Sirlanu.

INSERȚIUNI ȘI RECLAME.

Este admirabil rezultatul, pe care îl ajunge on. public de dame prin folosirea laptelui de castraveți veritabil englez. După o folosire de câteva zile dispar de pe față alunițele zgrăbunțelor și alte inconveniențe de pe pe; netezește fața și sbăreăturile, face pielea finului albă, tineră și fină fără să strice pielea. Mijloc premiat la expoziția din Paris și Viena; acest mijloc scoate și la noi, ca și în Anglia din uz toate cosmeticele. Un flocon 2 cor, săpun de castraveți 1 cor. pudră de castraveți 1 cor. 20. Se poate căpăta în orice farmacie; pe poștă trimite *Balassa Cornel*, farmacist, Budapesta. *Erzsébetfalva*; ear în *Cașovia (Kassa) Pállaghi Kálmán, Fő-utca 11.* Deposit primul în Arad la farmacistul *Földes Kelemen*, și la drogueria lui *Vojtek și Veisz*.

BIUROU PENTRU CLĂDIRI.

Temesvár-Jozsefváros Kossut-utca 6 sz.

STAMER VILMOS

măiestru zidar și expertizorj urat
primește construirea de planuri pentru zidire, acordă consilii în orice fel de afaceri de clădire, conduce și supraveghează clădiri; reprezintă fa-
bricele cele mai capabile de concurs.
Un învățacel absolvat de școala industrială este primit ca practicant.

Se caută un candidat de avocat român cu praxă pentru cancelaria advocațională.

Dr. Vasile Avramescu

M. Radna.

Poate ocupa imediat funcțiunea. 361-5.

Valentiny József iun.

croitor.

ARAD, strada Fabian Nr. 12 la colțul stradei Deák Ferencz (Casa Bonts).

Confecționează tot felul de

costumuri, pardesiuri și paletouri

pentru bărbați, pentru prețuri culante din materii indigene și engleze de lână, după croiu modern.

Novitățile pentru sezonul de toamnă a sosit deja și astfel mă aflu în poziția plăcută ca pe lângă prețuri ieftine să corespund celor mai delicate pretensiuni.

Cu stimă: 342

Valentiny József jun.

croitor.

ARAD, Strada Fabian Nr. 12.

Avis

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că

Cafeneaua „Japan“

transformată conform recerincelor prezentului a trecut cu ziua de 8 Sept. 12 ore meridiane în posesiunea mea.

După experiențe de mai mulți ani, pe cari le-am câștigat în cafenelele de primul rang și în kioskul din parcul Baross din Arad, am ajuns în plăcuta poziție să pot satisface pe deplin pretențiile on. public în privința asta, din care cauză am lipsă de binevoitorul sprijin al on. public, pe care inplorându-l, rămân

cu deosebit respect.

Szűsz Mór
calegiu.

368

Dimineața cafea abonama, ori lapte la lună 6 cor. Mai departe se poate abona la ziar pentru prețuri jumătate.

CIOBAN ȘI NADRA

măestru zidar diplomat.

ARAD, Deák Ferencz-utca 34

Avem onoare a aduce la cunoștința public ziditor, că sub firma de măestru am deschis

un birou de zidire

Primim tot felul de lucrări de zidire și anume: zidiri noi, transformări de zidiri vechi, construirea de frontispicii cu marmori fără materie atât în loc cât și în provincie, pentru garanță de 3 ani.

Primim construiți de planuri, la de bunget pentru prețuri foarte ieftine.

299

Cu toată stima:

CIOBAN ȘI NADRA

Prăvălia de fer și deosebite instrumente

a

Fraților Berta

(Berta-Testvérek)

Arad, Andrásy-tér

Telefon 386. Telefon 386

Deposit bogat în fer și mărfuri de metal diferite instrumente, în *ferării pentru mașini și edificii, cuptoare de fer de Nadrag Meiding de primul rang. Mașine (spane) pentru bucătări de Olanda elegante, specialitate pentru economia de casă, dulapuri pentru ghiță.*

Arme Ferlah și Piper, puște pentru vânzătorii Mopopol de vânzare a coaselor de oțel, rabás Béla și a pompelor de stropit, cerononosporei pe lângă o garanță de 10 ani. Instrumente de vierit etc.

Foarfece engleze Solingene veritabile, p...
țiluri și briciuri,

Deposit esclusiv (AHOI).
Pe seama ținuturilor sud-
ungare unicul deposit al
strului de argint: VENU
pentru cuptoare.

Comandele din provincie se efectuează pe prețurile ieftine de zi. Nr. 291-

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ARAD, Salacz-utca 2.

341

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru bicicle, gumi și lămpi de acetylen!

In atelierul său

reparează, transformă și mărește bicicle cu roate mobile.

Primește emailarea de bicicle în foc, nichelarea părților constitutive de bicicle, sau ori-ce reparațiuni de felul acesta.

— Condițiuni de plătire favorabile. —

Montează:

telefoane cu încopciare de cerc ori catrală.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru od...

In atelierul său

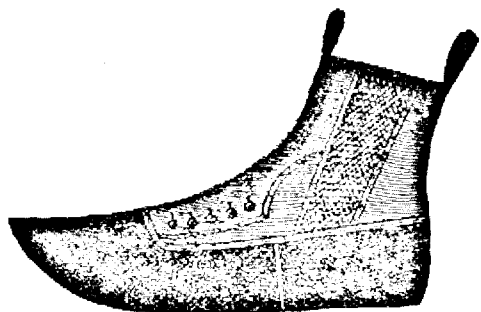
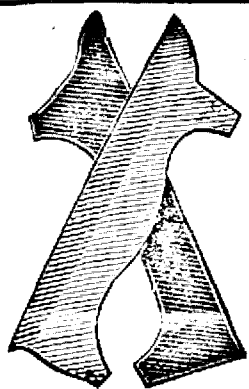
se primesc tot felul de reparațiuni aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparațiuni de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 241-

Nr. Telefonului în loc și în comitat 407.

Asortiment de piei de fabrică

al lui

329

Weisz și Rosenberg

ARAD, Prăvălia principală: Szabadság-tér 1. szám.

Cel mai mare asortiment bogat în Ungaria de Sud în tot felul de mărfuri de piele indigene și din străinătate, articoli și instrumente pentru călciunari, pielari, cojocari, compactori, frânari. Lucruri pentru ghete se pregătesc după măsură în timpul cel mai scurt și în modul cel mai exact. Comandele postale se îndeplinesc cu deosebită îngrijire.

Avisăm pe on. public că sub

Nr. 11 Calea Archiducei Iosif
(colțul stradei Karolina)

am deschis sub firma

Reuniunea industrișilor Aradani

pentru fabricarea de mobile

un magazin pentru mobile.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public, tot odată rugăm on. public să binevoiască a ne onora cu visita.

Arad, 1 Septembrie 1904.

364

Reuniunea Industrișilor Aradani

pentru fabricarea de mobile.

FISCHER KÁROLY

fabricator de pânze pe drot, de impletituri de drot, de site și de funduri de drot de oțel pentru paturi.

ARAD, József főherceg-ut 8. szám.

Recomandă diferitele sale fabricate de pânză de drot (de cupru (aramă), fer și de pânză de drot suflat cu ținc, care se află în deposit) mai ales pentru mori, fabrici și pentru scopuri economice, recomand de asemenea sitele pentru ciururile ventilatoare Bacher.

Pregătesc impletituri de drot pentru îngradiți grădini, parcuri, curți pentru găini și paturi de salbataciuni, construiesc ciururi (potreacuri) de ales petricele, nisip și carbuni de postră pentru scopuri de zidire, de mine, de grădina it, grilaje pentru ferestre la pivnițe și magazine, receptori de schiltei pentru coșuri la locomotive și de fabrică.

280

Funduri de drot de oțel pentru paturi.

care pentru putința de a se ținea curate sunt foarte recomandabile. Diferite site de păr, fer, cupru (aramă) și mătășă, coșuri pentru tabac și site pentru cernut, precum și tot felul de obiecte netușurate aici se pregătesc și construiesc în calitatea cea mai bună pentru prețuri moderate.

Máringger József

a deschis pe strada Boczko Nr. 2

o prăvălie pentru croitorie de domni

arangiata conform cerințelor moderne, unde se află tot felul de postavuri indigene și din străinătate pentru haine, și se confecționează tot felul de haine și uniforme după măsură.

Cu deosebită stimă:

Máringger József

309

croitor de haine și uniforme.—Strada Boczkó Nr. 2.

BRAUN GUSTÁV

măsar.

Arad, Petöfi-utca 11 sz.

Primește tot felul de lucru aparținător branșei sale, executat în modul cel mai conștient și cinstit.

Rog spriginul prețios al p. on. public, rămân

Cu stimă:

BRAUN GUSTÁV

381

măstru măsa?

In atențiunea părinților!

Este de recomandat, ca haine pentru copii să se procure din prăvălia de haine pentru bărbați a lui

FRANK LEO

Andrassy-tér 9 szám. (vis-à-vis de biserica nouă a Minorităților).

Unde se pot căpăta acum cu apropierea sezonului de toamnă pentru prețurile cele mai ieftine și solide hainele cele fine și confecționate după ultima modă.

Asortiment bogat de stofe indigene și externe.

301

Se primesc comande după măsură.

Recomand în atențiunea binevoitoare

Căputurile de vînători

pregătite din postav tivit impermeabil care se confecționează în atelierul meu.

Croiul recunoscut cel mai bun.

Prețuri solide!

Telefon pentru oraș și comitat.

Serviciu prompt!

Colorare de porțelan și maiolica de artă!

Boros Béni-tér 16 sz 1, em. 14.

Respectuos aduc la cunoștința părților și spriginitorilor industriei de artă maghiară, că în atelierul meu de colorare îndeplinesc colorări cel mai distins gust corespunzătoare.

P. O. Public poate comanda la mine vase de prânz, de dejun, de tea etc. după ori-ce model. Pictez porțelan în mode cel mai bun executat, cu numele, monograme, pentru prețurile cele mai ieftine. Comandele se pot alege după modele gata și din cataloage ilustrate, pe care îl pun ori-cărui, care îl cere pe o carte postală, la dispoziție.

Nisuița mea principală este să bine merit de încrederea și îndestularea on. public.

Primesc pictări de oleu și aquarel etc.

Dau ore la domiciliu damelor iubitoare de pictură de porțelan, maiolica, ear vasele pictate de ele le ard.

Vase de porțelan, maiolica, și sticlă sparte, numai eu sunt în stare aici în Arad să le lipsesc în cup-torul meu, pentru a putea fi folosite și mai departe.

Cu deosebită stimă:

HARTMANN PÁL.

284

Condițiunea principală a

FRUMȘETEI

este, ca fața și mâinile să fie fine, ear în scopul acesta mijlocul cel mai potrivit este

Crema-Gyöngy

care este cu desăvârșire inofensivă și face pelea fină de loc după o singură folosire.

În urma unei folosiri îndelungate mitesserii supărăcioși, alunițele și petele de ficat dispar.

Prețul un borcan 1 cor.

Săpun la Crema-Gyöngy 1 cor.

Se poate comanda dela:

farmacistul **HAUER LAJOS.**

ARAD, Pécskai-ut.

287

Apă minerală naturală cu efect vindecător.

Apă acră de Boholt

e recreatoare, curată ca cristalul și cu efect vindecător.

Amestecată cu vin ori sirup dă o beutura plăcută și recreatoare.

0 sticlă mare (2 litre) 26 fleri

0 sticlă mică (1 litru) 18 fleri.

Se poate comanda și furnisa la locuința dela

Hartmann Samu

magzin de ferarie și coloniale

ARAD, Boros Béni-tér I. Telefon Nr. 373

Comandele din provincie se efectuează prompt și echitabil.

Apă minerală naturală cu efect vindecător.

Apă minerală naturală cu efect vindecător.

Am onoare a aduce la binevoitoare cunoștință că am deschis în Arad-Belváros strada Választó Nr. 36 (casaproprie) atelier

de măsurit pentru zidiri și mobile,

unde pregătesc lucrările aparținătoare acestei branșe pe lângă cele mai ieftine prețuri în modul cel mai curant.

Primesc lucrări aparținătoare branșei mele, anume lucrări de măsurit la zidiri lucrări ori reparări de mobile după moda cea mai nouă

în modul cel mai bun executate și pe lângă prețurile cele mai ieftine.

Experiențele de mai mulți ani, făcute în fabrica lui *tfj. Ceiler István*, precum și folosirea de lemn uscat și cel mai bun nu adus în poziția aceea plăcută, că în privința asta să satisfac ori-cărei comande. Recomandându-mă spriginului binevoitor al p. t. public,

remân cu stimă:

Pápay Lajos,

măestru-măsar.

289

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință p. t. publicului din Arad și jur, că am deschis în

Arad, strada **Batthány Nr. 38**

o prăvălie pentru

pictatul de firme și pentru vopsit.

Primesc pentru prețurile cele mai moderate pictarea de firme, adrese, de embleme pe sticlă, lemn, tinichea, pânză etc. dela cea mai simplă până la cea mai artistică, precum și vopsiri de *biserici* etc.

Inscripții pe steaguri, monograme, embleme familiare pregătesc prompt și pentru prețuri senzațional de echitabile.

Primesc mai departe vopsirea mai simplă, și mai artistică pentru prețuri solide.

Pentru lucru de vopsire pe seama domnilor arhitecți prețuri separate avantajoase.

Când rog spriginul și încrederea p. t. public, tot odată promit că pentru lucrul pregătit la mine cu conștiințioasă și punctualitate primesc toată garanța.

Remân cu deosebită stimă

Kondorossy Imre,

pictor de firme și vopsitor.

297